

De Winstgevendheid van Islamitische en Conventionele banken in de GCC landen

Erasmus Universiteit Rotterdam
Erasmus School of Economics
Economie & Bedrijfseconomie
Said Mhasud Mosawi (316618)

Scriptiebegeleider: Dr. Remco C.J. Zwinkels

Department of Business Economics

Inhoudsopgave

1. Introductie	Blz.2
2.Ontstaanswijze van Islamitisch Financier	Blz.5
2.1 Shari'ah	Blz.5
2.1.1 Koran	Blz.6
2.1.2 Sunna	Blz.6
2.1.3 Overeenstemming	Blz.7
2.1.4 Analogie	Blz.7
2.2 Shari'ah op financiële transacties	Blz.8
2.2.1 Riba	Blz.8
2.2.2 Onzekerheid en Gokken	Blz.9
2.3 Islamitische Financiële Contracten	Blz.10
2.3.1 Murabaha	Blz.12
2.3.2 Ijara & Ijara Wa Iqtina	Blz.12
2.3.3 Musharaka	Blz.13
2.3.4 Mudaraba	Blz.14
2.3.5 Salam & Istina	Blz.15
2.3.6 Takaful	Blz.16
3. Literatuur	Blz.18
3.1 Onderzoeken naar de winstgevendheid van banken in Europa en noord amerika	Blz.18
3.2 Onderzoeken naar de winstgevendheid van Islamitische Banken	Blz.19
4. Data & Methodologie	Blz.22
4.1 Data	Blz.22
4.2 Variabelen	Blz.23
4.2.1 Return on Assets	Blz.23
4.2.2 Return on Equity	Blz.24
4.2.3 Net Interest Margin	Blz.24
4.2.4 Total Assets	Blz.24
4.2.5 Total/Total Assets	Blz.25
4.2.6 Total Equity/Total Assets	Blz.25
4.2.7 Before Tax Profit/Total Assets	Blz.25
4.3 Regressies	Blz.26
4.4 Descriptives	Blz.26

5. Emperische Resultaten	Blz.30
5.1 Correlatie Analyse	Blz.30
5.1.1 Islamitische Banken	Blz.30
5.1.2 Conventionele Banken	Blz.31
5.1.3 Correlatie vergelijking Islamitische en Conventionele Banken	Blz.32
5.2 Ratio vergelijking	Blz.32
5.2.1 Asset Quality	Blz.34
5.2.2 Capital	Blz.34
5.2.3 Operations	Blz.34
5.2.4 Liquidity	Blz.35
5.3 Vergelijking Gemiddelden Islamic & Conventional Banks	Blz.35
5.3 Regressieresultaten	Blz.37
5.3.1 Regressieresultaten van Islamitische Banken	Blz.37
5.3.2 Regressieresultaten van Conventionele Banken	Blz.38
6. Conclusie	Blz.41

Hoofdstuk 1 - Introductie

Islamitisch financieren is in de huidige financiële wereld een actueel onderwerp. Waar westerse financiële instellingen worden geteisterd door de kredietcrisis, lijdt de economie van Islamitische financiële instellingen daar niet onder. Dit komt volgens velen door het verbod op rente. Dit is anders bij conventionele instellingen waar het basis van inkomsten ligt bij rente. Het verschil tussen het bedrag dat betaald wordt aan deposanten en het bedrag dat wordt ontvangen van leners genereren de inkomsten van een conventionele instelling. Dit is niet toegestaan bij islamitische instellingen. Dit heeft er voor gezorgd dat er veel aandacht wordt besteed aan Islamitisch financieren.

Islamitisch financieren is pas in de jaren '80 officieel een term geworden in de financiële wereld. Hiervoor werd het aangeduid als financiering zonder riba (rente) of Islamic banking (Tarek S. Zaher and M.Kabir Hassan, 2008). Maar sinds het jaar 2000 is de islamitische financiering aan een zekere opmars begonnen. Dit komt doordat landen met een zeer rijke economie (zoals het Verenigd Koninkrijk en de Emiraten) Islamitisch Financiering hebben overgenomen naast het conventioneel bankieren. Sindsdien is de groei van Islamitisch financiering 15% per jaar. Zo zijn er ook veel Islamitische landen die volledig het Islamitisch Financiering (financiering in overeenstemming met de sharia) hebben toegepast in het bancaire systeem zoals Iran, Saudi Arabie en Pakistan. In andere Islamitische landen zoals Egypte, Emiraten en Indonesië bestaat het Islamitisch bankieren naast het conventioneel bankieren. Er zijn tegenwoordig 250 islamitische beleggingsfondsen met een geïnvesteerd vermogen van 300 miljard dollar. Zo hebben islamitische divisies (windows) van westerse banken 200 miljard in beheer en zijn er 300 islamitische financiële instellingen die samen 500 miljard beheren (B.Verhoef, A.Azahaf en W.Bijkerk, 2008).

In Engeland zijn er tegenwoordig drie Islamitische banken (Islamic Bank of Britain, the European Investment Bank en The Bank of London and The Middle East) die volledig op de sharia wetgeving financieringen verkopen. Zo zijn er ook banken zoals de Lloyd TSB en The HSBC Group die "islamic windows" hebben ontworpen waar moslims financiële producten kunnen benutten. De voornaamste financieringsmethode bij deze banken is Murabaha¹. In Nederland was er één hypotheekverstrekker die probeerde toegestane

¹ Financieringsmethode waarbij de bank het huis koopt voor de klant en het huis dan weer verkoopt met een winstopslag aan de klant.

hypotheek te verstrekken. Dit was de in Leiden gevestigde hypotheekverstrekker Bilaa Riba (zonder rente). Deze voerde tot twee keer toe een voorstel in voor een speciale ‘halal’ hypotheek, maar deze werden beide keren niet goedgekeurd. Als reden werd er gegeven: *winstopslag staat niet gelijk aan rente en is dus niet aftrekbaar*. Daarnaast zit je ook vast aan dubbele kosten: de bank koopt namelijk eerst het huis en verkoopt deze dan weer door aan de koper. Dit resulteert dus in dubbele notariskosten en dubbele overdrachtsbelasting. Dit zou niet voordelig zijn voor de bank of consument. De bank zou dan ook niet kunnen concurreren met andere hypotheekverstrekkers vanwege de hogere prijzen die zij dan moeten hanteren. De consument kiest natuurlijk altijd de voordeligste hypotheek (H.Visser, 2004). Dit heeft er dus op geresulteerd dat Bilaa-Riba is gestopt met het verstrekken van halal hypotheek.

Deze scriptie zal zich richten op een empirisch onderzoek naar de winstgevendheid van Islamitische en Conventionele Banken in Gulf Co-operation Council Landen. Hiernaast zal ik ook onderzoek doen naar de invloed van de kredietcrisis op de rendabiliteit van Islamitische en Conventionele Banken.

De scriptie is ingedeeld in zes hoofdstukken. In dit hoofdstuk heb ik een korte inleiding over Islamitisch financieren gegeven.

In *Hoofdstuk 2* zal ik dieper op het Islamitisch financieren ingaan. Ik zal uitleggen waaruit Islamitisch financieren bestaat en welke financieringsproducten er zijn toegestaan.

In *Hoofdstuk 3* zal ik de literatuur dat van toepassing is voor deze scriptie samenvatten. Ik zal onder andere artikelen samenvatten die een vergelijkbare studie hebben verricht als mij. De artikelen zullen worden ingedeeld in studies naar conventionele banken en Islamitische banken.

In *Hoofdstuk 4* zal ik de data & methodologie weergeven. Ik zal in dit hoofdstuk alle gebruikte variabelen in de studie en methodiek beschrijven.

In *Hoofdstuk 5* zal ik de gevonden resultaten weergeven. Zo zal ik een correlatie analyse weergeven, een ratio vergelijking tussen Islamitische en Conventionele banken en een regressievergelijking.

Tot slot zal ik in *Hoofdstuk 6* mijn conclusie geven en zal ik al de resultaten die gevonden zijn verder beschrijven.

Hoofdstuk 2 Ontstaanswijze van Islamitisch Financierieren

Inleiding

In het vorige hoofdstuk heb ik kort verteld wat islamitisch financieren inhoudt en hoe het wordt toegepast in de financiële wereld. Islamitisch financieren is een nieuw fenomeen dat zich sinds het jaar 2000 over de hele wereld heeft verspreid en een groei heeft van 15% per jaar. Zo heeft het Verenigd Koninkrijk drie islamitische banken die islamitische financieringsproducten leveren, er zijn ook banken zoals de Deutsche Bank, HSBC en Lloyd TSB die islamic windows hebben ontworpen om zo alsnog islamitische financieringsmogelijkheden aan moslims te bieden. In Nederland werd er een poging gedaan om Islamitisch financieren toe te passen in het huidige financiële stelsel door de hypotheekverstrekker Bilaa-Riba. Dit werd helaas tegengewerkt door het Nederlandse fiscale stelsel, dat dubbele overdrachtsbelastingen en notariskosten in rekening bracht. Door deze hoge kosten kon er niet worden geconcurrereerd met andere hypotheekverstrekkers en moest de Bilaa-Riba de zaak sluiten.

In het komende hoofdstuk zal ik verder ingaan op de ontstaan wijze van islamitisch financiering. Ik zal vertellen wat de rol van shari'ah is bij islamitisch financieren en uit welke boeken en overleveringen islamitisch financieren is ontstaan. Hieropvolgend zal ik het hebben over de invloed van shari'ah op financiële transacties, zoals de restricties op rente, gokken en onzekere transacties. Tot slot zal ik alle islamitische financiële producten weergeven.

2.1 Shari'ah

Islamic finance is een onderdeel van verschillende wetten in de islamitische wetgeving. De islamitische wetgeving, wat in het Arabisch 'shari'ah' wordt genoemd, is een leidraad van het leven van een moslim. Het menselijk gedrag wordt in de shari'ah in vijf categorieën verdeeld: verplicht (wageb), aanbevolen (mandub), geoorloofd (mubah), af te keuren (makruh) en verboden (haram). De shari'ah bepaald hoe een moslim zijn leven het beste kan leiden en hoe de islamitische gemeenschap moet worden georganiseerd. Zo is de shari'ah geen wetboek dat conflicten probeert te voorkomen of, in het uiterste geval, te beslechten (B.Verhoef, A.Azahaf en W.Bijkerk,2008). Dit wil dus zeggen dat de shari'ah geen

codificatie is in de zin van een burgerlijk wetboek, maar de shari'ah enkel alleen gedragsregels en beginselen geeft. De shari'ah moet altijd worden uitgelegd, daarom wordt het meestal ook wel een open boek genoemd.

De shari'ah bestaat uit twee onderdelen: de ibadat (wetten met betrekking tot godsdienstige zaken) en de fiqh al-mu'amalat (burgerrechtelijke wetten)(M.A.El-Gamal, 2000). Wanneer er een financiële transactie gaat plaatsvinden dan moet deze voldoen aan fiqh al-mu'amalat. In Iran, Pakistan en Saoedi-Arabië bestaat de wetgeving alleen uit de shari'ah. In andere islamitische landen wordt in de grondwet of in een andere wetgeving de shari'ah aangeduid als rechtsbron van de hoogste orde. Uitzondering hiervoor is Turkije waar alleen de staatswetgeving geldt.

2.1.1 Koran

De heilige Koran is het boek van moslim. De heilige koran was geopenbaard door de aartsengel aan de profeet van de islam Mohammed (Vrede zij met hem,vz mh), in de jaren 610 tot 632. De heilige Koran staat gelijk aan het woord van Allah(subhana wa ta'alla, geprezen en verheven is hij), en moet dus worden nageleefd door elke moslim.

De heilige Koran bestaat uit 6000 verzen en van deze 6000 verzen zijn er 500 die een juridische betekenis hebben. Door de veelzijdigheid van al deze verzen is het moeilijk om ook al deze verzen op de juiste manier te interpreteren. Om deze reden kreeg de profeet Mohammed (vz mh) het recht om de heilige koran nader uit te leggen aan het volk (Quran 42-52-53) .De profeet Mohammed (vz mh) gaf daarom ook uitleg over verzen in de heilige Koran. Het vers waarin riba werd verboden is nooit geïnterpreteerd door de profeet. Daarom is de vraag op de dag van vandaag of je woekerrente of rente in het algemeen moet verbieden.

2.1.2 Sunna

De sunna is de uitleg van de heilige Koran, en de gedragingen van de profeet Mohammed (vz mh). Al de overleveringen en gedragingen van de boodschapper (vz mh) worden gezien als sunna. Deze overleveringen worden hadieth genoemd. De overleveringen zijn er om bepaalde verzen uit de heilige Koran op de juiste manier te interpreteren. Zo wordt er bijvoorbeeld in

de heilige Koran vaak gezegd dat het dagelijkse gebed vijf keer moet worden uitgevoerd, maar nergens in de heilige Koran staat hoe je het gebed op de juiste manier moet uitvoeren. Door de overleveringen van de profeet Mohammed (vznh) is dat bekend gemaakt. De Sunna is na de heilige Koran de gids die je op het juiste spoor brengt.

2.1.3 Overeenstemming (Ijma)

Een besluit in de islamitische gemeenschap wordt pas geaccepteerd als de gehele islamitische gemeenschap een overeenstemming hebben bereikt. Toen de islam nog niet veel aanhangers had, was dit nog mogelijk. De gedachte hierachter was namelijk, dat wanneer elke moslim het eens is over een bepaald besluit er geen ‘errors’ meer zullen zijn en dat zij allen Allah (swt) tevreden houden en op het enige en juiste spoor zullen zitten. Maar dit werd echter later in de tijd aangepast, er kon ook een overeenstemming bereikt worden als de leiders van een stroming² ergens over eens waren. Na de heilige Koran en Sunna is de overeenstemming tussen de leiders de derde gidslijn dat moet worden gevolgd. Dit is echter alleen het geval bij de soennieten. Bij de sjiïeten is voor het gezag van een uitspraak van een Schriftgeleerde geen overeenstemming vereist³.

In het tijdperk waarin we nu leven vinden er elke dag innovaties plaats. Er zijn nu bijvoorbeeld computers, vliegtuigen en nieuwe medicijnen. Zulke onderwerpen worden bijvoorbeeld door grote leiders besproken, zij bepalen dan of iets is verboden.

2.1.4 Analogie (Qiyas)

Dit is het proces waarbij er door analogische redenering een bestaand bevel wordt doorgevoerd naar een nieuw bevel. Als er bijvoorbeeld in de heilige Koran staat dat je geen alcohol mag benuttigen en in de overleveringen van de profeet Mohammed (vznh) staat de reden: door het benuttigen van alcohol zal je geest beneveld raken. Dan heeft deze overlevering dus niet alleen betrekking op alleen alcohol. Door analogische te redeneren kun je ook vast stellen dat het gebruiken van verdovende middelen ook niet is toegestaan. Want

² Er zijn in de Islam vele stromingen. Zo zijn er vier officiële stromingen in de Soennitische gemeenschap: Shafi'i, Maliki, Hanafi en Hanbala. Bij Sjiïeten: Ithna ashri, Isma'ili, Zaidiyya

³ Bij sjiïeten heeft elke uitspraak van een van de twaalf onfeilbare imams gezag, zodat het niet uitkomt op gezag. El-Gamal M.A. 'Islamic Finance (2006) p.19

door het gebruiken van verdovende middelen zal je geest ook beneveld raken en zal je niet volgens de wetten van de islam kunnen leven.

2.2 Shari'ah op financiële transacties

Zoals al eerder aangegeven is de Shari'ah de leidraad in het leven van een moslim. Zo zijn er veel restricties op het gebied van voeding, alcohol en varkensvlees, maar er zijn ook restricties op het gebied van financiën. De voornaamste restricties hebben betrekking op rente (riba), onzekerheid (Gharar), gokken (Maysir), beleggingen in obligaties en andere op rente gebaseerde vermogenstitels (B.Verhoef, A.Azahaf en W.Bijkerk, 2008).

Bij islamitisch financieren is het toegestaan om winst te maken en geld er mee te verdienen. Maar het mag niet zo zijn dat de een partij er profijt van heeft en de andere partij daar onder lijdt. Zo mag de financier een tegenprestatie ontvangen voor het lenen van zijn geld, maar deze moet wel de risico's delen met de tegenpartij. In de volgende deelparagrafen zal ik de restricties nader uitleggen en de oorzaken hiervoor.

2.2.1 Rente (riba)

In de laatste 1400 jaar zijn er talloze discussies geweest over de betekenis van het woord riba in de Islam. Niet alleen de islamitische gemeenschap maar ook christelijke en joodse gemeenschap waren voorheen fel tegen rente en gokken (maysir). De geschiedenis leert dat de christelijke en joodse gemeenschap het taboe op rente hebben opgegeven. Zo zijn er verschillende stromingen in de islam die een verdeelde mening hebben over het woord riba. De discussie gaat voornamelijk over de juiste interpretatie van het woord riba. In de tijden van de profeet Mohammed (vznh) had het Arabische alfabet geen klinkers. Zo kan het woord RB worden afgeleid van het woord arba (dat woeker betekent), dat enkel en alleen aangeeft dat woekerrente verboden is. Maar het kan ook zijn afgeleid van het woord raba (het vergroten van welvaart), als de leiders van de islam riba op deze manier interpreteren dan zorgt dit er dan voor dat elke vorm van rente verboden wordt (M.A.El-Gamal, 2000). Zoals ik al eerder heb aangegeven moet er eerst een overeenstemming (ijma) plaatsvinden voordat je een dergelijk dergelijke verbod geeft. Maar dit vinden sommige geleerden niet nodig. Volgens

sommige geleerden zijn er talloze verzen in de heilige Koran om te bevestigen dat elke vorm van Riba (riba) verboden is⁴. Dit is natuurlijk ook in tegenspraak met de shari'ah.

De verklaringen waarom riba niet is toegestaan komt voornamelijk uit de tijd van de boodschapper (vzmh). Er waren toen veel woekeraars die hoge rentes in rekening namen. Zulke contracten hadden voornamelijk het doel om de bezittingen van de schuldenaar over te nemen als deze het schuldige bedrag niet kon ophoesten. In die tijd kon de woekeraar zelfs jou vrijheid nemen of die van je familieleden. Een tweede verklaring is dat geen mens als Allah (swt) mag fungeren. Goederen kunnen niet uit het niets ontstaan. Geld is gemaakt van metaal en deze is weer gemaakt door Allah (swt). Als je als mens geld uit het niets creëert, dan speel je zelf ook voor god wat in de islam als de grootste zonde gezien.

2.2.2 Onzekerheid (gharar) en gokken (Maysir)

Onzekere transacties en gokken lijken zeer veel op elkaar. Bij islamitisch financieren zijn beiden niet toegestaan. Een transactie moet zo duidelijk en transparant mogelijk zijn. Zo mag het dus niet zijn dat je als investeerder gaat investeren in een product dat nog niet is ontwikkeld. Door hier in te investeren zal je nooit weten of je hier ooit geld mee gaat verdienen of zelfs je geld terugkrijgt. Dit heeft natuurlijk ook betrekking op huidige conventionele verzekeringsproducten. Bij een conventioneel verzekeringsproduct betaal je maandelijks een premiebedrag, zonder dat je ooit iets hiervoor terugkrijgt. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je elke maand premie betaald en eens in de zoveel ziek wordt. De kosten voor het bezoeken van de dokter en de medicijnen zullen nooit gelijk staan aan de betalingen die je elke maand verricht (R.P.J.L Tjittes, 2008). Uit islamitische opzicht moet het eerlijk verlopen. Dus de verzekeraar en de polishouder moet beiden waar ze aan toe zijn, dat gaat bij de conventionele verzekeraars niet op. Zo zijn ook opties, futures, forwards en obligaties (rente) verboden bij islamitisch financieren. Omdat deze allemaal natuurlijk zijn gericht op de toekomst zullen deze nooit echt zekerheid bieden. Soms worden deze beleggingsobjecten zelfs gezien als gokken. Wat ook heel belangrijk is dat je, je geld niet mag investeren in verboden of onreine producten. Zoals alcohol, wapens, varkensvlees en bedrijven die in strijd zijn met de shari'ah (conventionele banken).

⁴ Heilige Koran 2:276, 'O gij die gelooft vreest God en laat varen de woekerwinst die gebleven is indien gij gelovig zijt'. De volgende verzen in de heilige Koran geven nagenoeg hetzelfde boodschap 2:275, 2:278-279, 3:130, 30:39

Bij islamitisch financieren zijn hiervoor alternatieven verzonnen die in de kader van de islam passen. Hierover later in het hoofdstuk meer.

2.3 Islamitische financiële contracten

Sinds een aantal jaren zijn er veel islamitische contracten ontwikkeld die geen betrekking op rente en onzekerheid. Zo zijn al deze producten afgeleid uit de overleveringen en gedragingen van de profeet (vzmh). Een islamitisch financieel product gaat pas in werking als de islamitische gemeenschap een overeenstemming heeft bereikt (ijma). De restricties wat er op de handelsvormen zijn opgelegd hebben enkel alleen betrekking op rente en onzekerheid. Dit neemt dus niet weg dat er geen plaats is voor handel. Zo wordt er in de islam handel zelfs aangemoedigd⁵, de profeet Mohammed (vzmh) was zelf ook een zakenman dat heel goed was in handel.

Islamitische contracten kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën: de transactie en bemiddelingscontracten (B.Verhoef, A.Azahaf en W.Bijkerk, 2008). Transactiecontracten hebben voornamelijk betrekking op het financieren van economische activiteiten en het financieren van handelswaar, de bemiddelingscontracten zijn er weer echter om transactiecontracten te kunnen uitvoeren.

De transactiekosten kun je onderscheiden in contracten met een korte looptijd en een laag risico (Murabaha) en contracten met een lange looptijd en hoge risico (musharaka) en daarnaast heb je nog contracten die op leasen lijkt. Bij murabaha (en soortgelijke) contracten is er voornamelijk een sprake van een opslag. Deze opslag is bijvoorbeeld voor winst,kosten,wanbetalingen en soms weleens inflatie. De opslag voor inflatie gebeurt niet in elke islamitisch land. De reden hiervoor is omdat het wordt gezien als een soort vergoeding voor rente (riba), wat natuurlijk niet is toegestaan (H.Visser, 2004). Bij musharaka (en soortgelijke contracten) is er sprake van een winst en verlies verdeling. Hieronder zal ik de meestvoorkomende islamitische contracten bespreken.

⁵ Rafi: Eens vroeg iemand aan de profeet (vzmh) ‘wat is het beste inkomstenbron? De profeet (vzm) antwoordde: Het arbeid van een man, en elk andere legitieme inkomstenbron

2.3.1 Murabaha

De murabaha contract is het meestvoorkomende islamitische contract. Bij een murabaha contract koopt de kredietverstrekker het huis en verkoopt het huis met een winstopslag door aan de klant. Het komt ook weleens voor dat de kredietverstrekker de klant als agent opneemt, en het huis laat kopen door de klant zelf. Dit gebeurt om eventuele misverstanden te voorkomen, de klant kan na de aankoop van de kredietverstrekker het huis niet meer accepteren.

Door het verstrekken van krediet door de bank, kunnen er ook risico's bij komen kijken. In de islamitische wetgeving is het dan ook toegestaan om een winstopslag te berekenen voor het te lopen risico (M.N Siddiqi, 2004)

In beginsel was het niet de bedoeling om murabaha als een financierings product te laten functioneren. Door de winstopslag dat boven de inkoopprijs wordt opgelegd kun je het simpelweg als handel zien, wat je in elke winkel ziet. Aangezien dit in navolging is van de shari'ah is er toegestaan om de betaling van een financiering ook in termijnen te laten verrichten. De kredietverstrekker blijft in bezit van het huis tot de laatste betaling is verricht. Als de koper het huis tussentijds wil verkopen dan is dit in beginsel niet mogelijk bij een murabaha contract, tenzij de koper een overeenstemming heeft met de kredietverstrekker. De kredietverstrekker moet hierbij natuurlijk wel rekening houden met het feit dat deze genoeg moet nemen met een lager eindbedrag. In het geval van een wanbetaling kan de kredietverstrekker geen boete opleggen bij de klant. De wanbetaling is dan meestal in de winstopslag al opgenomen . Maar als de klant wel in staat is om de betaling te verrichten maar dit met opzet niet doet, kan de kredietverstrekker stappen naar de shari'ah raad om deze te dwingen om de betaling te verrichten en eventueel een boete op te leggen. De eventueel betaalde boete zal niet naar de kredietverstrekker gaan maar naar een goed doel.

2.3.2 Ijara (operating lease) en Ijara Wa Iqtina (financial lease)

Ijara wordt vaak gezien als een vorm van operating lease. Toch verschillen deze twee in constructie. Bij ijara is er één partij ,de lessor, die het geleaste object bezit. Deze verhuurt het leaseobject aan de lessee voor een afgesproken tijds termijn en geld, terwijl de eigenaar nog altijd in het bezit blijft van het geleaste object. Het ijara contract is pas geldig als er geen

derde partij te pas komt, zoals een financier. De eigenaar en lessor van het geleaste object moet hetzelfde persoon zijn, en de huurder en lessee van het geleaste object idem dito. Dit wil dus zeggen dat er geen sub lease mogelijk is.

Bij ijara worden de risico's gedeeld door de lessor en lessee, in tegenstelling tot bij een operating lease, waar de risico alleen bij de lessee ligt. In navolging van de shari'ah mag de lessor zijn eigendom opeisen na het aflopen van de contract. Deze mag het contract verlengen met de bestaand lessee of weer een geheel nieuwe contract opmaken. Bij ijara is het niet mogelijk om een clause op te nemen waarin staat dat je een mogelijkheid hebt tot huurkoop. Voor deze mogelijkheid moet je een Ijara Wa Iqtina contract opmaken.

Zoals hierboven staat vermeld mag je in een ijara contract geen clause opnemen voor een huurkoop mogelijkheid. Dit is namelijk alleen mogelijk bij een ijara wa iqtina contract. Zo zijn alle andere onderdelen van het contract bij ijara gelijk aan een ijara wa iqtina contract, behalve de huurkoop mogelijkheid. In shari'ah wetgeving is er een belangrijke regel dat er geen twee overeenkomsten in één contract mogen staan, dus moeten er twee aparte contracten worden samengesteld. Het eerste contract zal hetzelfde inhoud bevatten als de ijara contract, de tweede contract bevat de clause waarin de mogelijkheid tot huurkoop staat vermeld. De lessor gaat dan een eenzijdig en bindend contract opmaken met de belofte om het geleaste object te verkopen aan de lessee. De lessee heeft dan geen verplichting om bij het eind van de contract het geleaste object over te nemen (M.A El-Gamal, 2000). In het ijara wa iqtina wordt ook de hoogte van de koopsom in het contract opgenomen.

2.3.3 Musharaka (winst en verlies deling)

De letterlijke betekenis van het woord musharaka is delen. Bij samenstellen van een musharaka contract wordt er bepaald dat elke partner in de joint venture een gelijk deel krijgt in de winst en een gelijk deel betaalt bij een verlies. De winsten en verliezen worden ook evenredig verdeeld naar de hoogte van de inleg. Musharaka is de meest pure islamitische vorm van financieren. Zo wordt er door de bank goed nagedacht over het financieren van een investering, de bank deelt namelijk ook mee in de bedrijfsvoering. De bank mag hiervoor een managementvergoeding vragen

Om een huis te kunnen kopen kun je een speciale musharaka contract vaststellen. Dit is de musharaka mutanaqissa (verdwijnende vennootschap). In het Verenigde Koninkrijk wordt deze financieringsvorm voor het kopen van een huis naast het murabaha contract het meest gebruikt. De naam verdwijnende vennootschap geeft al aan dat je op een gegeven moment geen vennoot meer bent. Door de afbetalingen wordt je steeds meer de eigenaar van het huis. De afbetalingen bestaat uit huur en opslag voor de afkoopsom van het huis. Dit lijkt op ijara wa iqtina (financial lease met huurkoop). Bij ijara wa iqtina is er bij het eind van de contract een mogelijk tot het kopen van het geleaste object, maar bij musharaka mutanaqissa ben je bij het eind van het betalingsschema de eigenaar van het huis (R.P.J.L Tjittes, 2008).

2.3.4. Mudaraba

Mudaraba heeft in tegenstelling musharaka, maar één partner die geld investeert in het bedrijf. Deze partner wordt ‘rabb-ul-mal’ genoemd. Naast de rabb-ul-mal heb je de ‘mudarib’. De mudarib (agent) neemt al de werkzaamheden en management op zich. In het contract van een mudaraba moet duidelijk worden vermeld hoe de winsten worden verdeeld over de mudarib en rabb-ul-mal.

Mudaraba lijkt op de conventionele commanditaire vennootschap. Bij een commanditaire vennootschap is er een stille vennoot die alleen geld inbrengt en strikt genomen voor zijn inbreng aansprakelijk is. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de overige vennoten.

Bij mudaraba draait alles om vertrouwen in elkaar. Als er verliezen ontstaan kan de mudarib hier niet aansprakelijk voor worden gesteld, omdat de mudarib niks anders dan zijn tijd en werk erin heeft gestoken. Hier is wel een conditie aan gebonden, de mudarib moet met enig moeite en ijver in het werk steken wat in een andere soortgelijke bedrijf ook zou moeten worden gedaan. Een ander verschil met musharaka is dat de rabb-ul-mal alleen aansprakelijk is voor het bedrijf tot zijn geïnvesteerde vermogen. Hiernaast is er bij een musharaka contract meerdere eigenaren en bij een mudaraba maar één, de rabb-ul-mal. De mudarib kan alleen inkomsten krijgen als het bedrijf winst maakt (M.T. Usmani, 2000). Zo kan de mudarib dus ook geen maandelijkse loon eisen. De mudarib heeft geen aandeel in de activa's van het bedrijf, dus als deze in waarde stijgen zal hij hier niet de voordelen van kunnen nemen. Het contract tussen de rabb-ul-mal en de mudarib kan op elke moment worden verbroken. Alleen

moet dit natuurlijk wel worden aangekondigd aan de wederpartij. De eindafrekening vindt dan plaats en de winsten worden over de afgesproken ratio's in het contract verdeeld.

2.3.5 Salam en Istisna

Eerder heb ik al verteld dat beleggingsobjecten die gericht zijn op de toekomst (futures, opties, turbo's) niet zijn toegestaan volgens de shari'ah. De shari'ah verbiedt het om in iets te investeren wat nog niet tastbaar is. Salam en Istisna zijn de uitzonderingen op deze regel.

Door het verbod van riba door de shari'ah konden veel kleine handelaren geen zaken doen. Om de armen niet te benadelen werd in de tijd van de profeet Mohammed (vznh), salam toegepast om kleine handelaren de mogelijkheid te geven om toekomstige producten te verkopen, zodat zij voor de welzijn van hun familieleden konden zorgen. Het verbod van de shari'ah op deze financieringsvorm heeft natuurlijk zijn reden, daarom moet er voldoen aan elke conditie voordat het contract rechtsgeldig is. Één van condities is dat het gehele bedrag vooraf aan de handelaar moet worden betaald, zodat de handelaar meteen zijn basisbehoeften of zaken kan uitvoeren. Zo is Salam pas effectief als de kwaliteit en kwantiteit van de grondstoffen kan worden gespecificeerd, zodat er duidelijk bestaat hoeveel grondstoffen de handelaar moet leveren. Zo kan er dus niet worden gehandeld in grondstoffen of producten waar de aanbod nooit zeker van zal zijn (gharar).

Beide partijen kunnen van de voordelen van Salam genieten. De bank kan producten opkopen voor een zeer lage prijs (de producent heeft geld nodig dus deze zal niet te veel eisen) en kan de producten via een parallel contract doorverkopen aan een klant voor de marktconform prijs. De producent kan middellijk beginnen met het produceren van zijn producten om zijn bedrijf voort te kunnen zetten.

Istisna is net als Salam gericht op toekomstige transacties. Bij istisna is het de bedoeling dat de koper de bank (of een andere instelling) de opdracht geeft om iets te produceren. Zo kan een koper de bank een opdracht geven voor het bouwen van een huis. De bank maakt dan een parallel istisna contract met een bouwbedrijf om het huis te bouwen (voor natuurlijk een lager bedrag). Wanneer het huis is gebouwd zal het worden afgeleverd aan de koper.

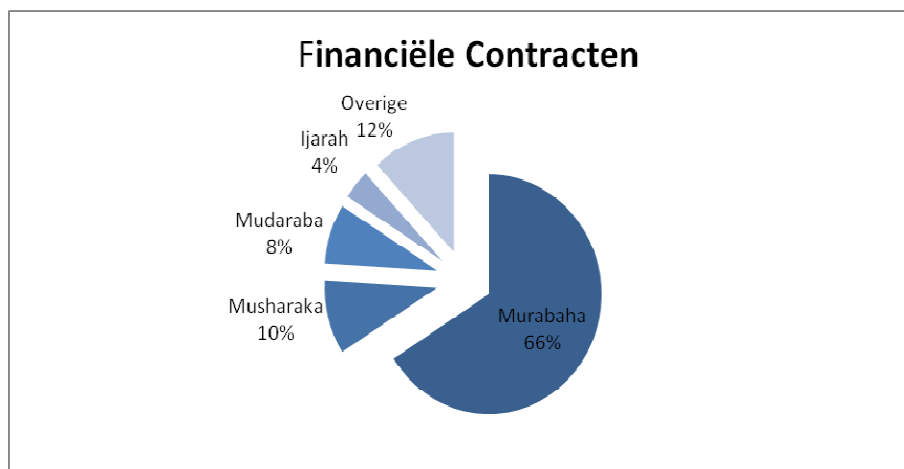
In tegenstelling tot bij salam is het niet verplicht dat de koper het volledige bedrag betaald aan de bank, en hoeft er ook geen datum te worden afgesproken. De koper mag wel een deadline aangeven wanneer het beoogde product af moet zijn (M.T Usmani, 2000).

2.3.6 Takaful (Islamic insurance)

De meeste verzekeringsmaatschappijen investeren in rente gebaseerde obligaties. Dit is één van de grootste redenen waarom geleerden hebben afgeraden om een verzekering af te sluiten bij een westerse verzekeringsmaatschappij.

Takaful stamt af uit de tijden van de profeet Mohammed (vzmh). Een takaful is er om personen en bedrijven te beschermen met betrekking tot bepaalde gebeurtenissen dat zich kunnen voordoen op korte termijn. Takaful wordt uitgevoerd in de vorm van een mudaraba, waarbij er wel meerdere personen zich inschrijven. Zo worden de inzamelingen belegd door de mudarib in toegestane islamitische wijze zonder de leden in gevaar te brengen. De eventuele overschotten die hiermee worden behaald zullen weer terug in het fonds worden samengevoegd. Als er één van de leden een legitieme claim doet, wordt er geld uit de fonds gehaald om deze lid te helpen. Na verloop van tijd worden de overschotten en niet geclaimde bedragen weer verdeeld over de leden, in overeenstemming met de mudaraba contract en inleg.

Tabel 2.1 Overzicht financiële contracten

Conclusie

Islamitisch Financiering is een onderdeel van verschillende wetten in de islamitische wetgeving. De Islamitische wetgeving wordt ook wel shari'ah genoemd. Zo is de shari'ah afgeleid uit de heilige Koran, Sunna, Ijma en Qiyas. De shari'ah is niet een simpel wetboek dat alleen boden en verboden aangeeft. De shari'ah geeft ook hoe je als moslim het beste je leven kan leiden.

Één van de onderdelen van de de Shari'ah geeft aan dat je niet mag leven van rente, je niet mag gokken of onzekere transacties aangaan. Voor velen klinkt dit als zeer beperkt in de oren, want als je geen rente mag betalen of ontvangen hoe koop je dan een huis of hoe open je dan een spaarrekening. Om deze reden zijn er veel financiële contracten ontwikkeld die halal zijn voor moslims. Dit zijn: Murabaha, Musharaka, Mudaraba, Ijarah, Istina en Takaful.

In het volgende hoofdstuk zal ik de relevante literatuur bespreken. De artikelen die worden besproken hebben ook onderzoek gedaan naar de winstgevendheid van banken in het westen en in Islamitische landen. De besproken artikelen en de bijbehorende conclusies zullen in het hoofdstuk van resultaten worden vergeleken met elkaar.

Hoofdstuk 3 Literatuur

Introductie

Tegenwoordig is er altijd wel nieuws over banken. De oorzaak van de recessie en huidige problematiek zijn de banken en hun nalatigheid. Daarom is de onderzoek naar de winstgevendheid van banken zeer belangrijk, zo kun je naar aanleiding van deze onderzoeken het management *en* strategieën van banken aanpassen. Zo hebben banken een zeer grote bijdrage aan economische groei. Als de banken het goed doen, zal de gehele economie hier profijt van hebben.

In het komende hoofdstuk zal ik een paar artikelen nader beschrijven. Ik zal beginnen met onderzoeken naar conventionele banken. Daaropvolgend zal ik onderzoeken naar Islamitische banken beschrijven. De uitkomsten van de onderzoekers zal ik met mijn uitkomsten nader in het verslag gaan vergelijken. Om deze reden zal ik alleen de meeste recente onderzoeken bespreken.

3.1. Onderzoeken naar de winstgevendheid van banken in Europa en Noord-Amerika

Er zijn velen onderzoeken gedaan naar de winstgevendheid van conventionele banken in het westen. Zo was Short (1979) een van de eersten die een onderzoek deed naar de winstgevendheid van banken in relatie met overheidsbemoeienis. Eén van de meeste recente onderzoeken naar de winstgevendheid van conventionele banken in het westen is die van Spathis, Kosmidou en Doumpos (2002). Dit onderzoek keek alleen naar de determinanten die een effect hadden op de rendabiliteit van banken in Griekenland, wat in de huidige financiële wereld een zeer belangrijk onderwerp is geworden.

De variabelen Return on Assets, Return on Equity en het Net Interest Margin werden als ratio's gebruikt om de winstgevendheid van banken te meten. Er werden in totaal 23 (7 grote en 16 kleine banken) banken in Griekenland onderzocht, in periode van 1990 tot 1999. De onderzoekers voegden ook ratio's toe dat de prestaties van banken moesten weergeven, Loans to Deposits (meting van liquiditeit), Current Assets to Total Loan (meten van short-term investeringen in verhouding met Total loans), Ratio of Total assets tot Total equity (meten toereikbaarheid van kapitaal). De resultaten gaven aan dat de grote banken in Griekenland een

grotere ROA hebben in tegenstelling tot kleine banken. De kleinere banken hadden een grotere ROE, NIM en toereikbaar van kapitaal.

Een ander onderzoek is van S.Ben Naceur (2003). Deze deed een onderzoek naar conventionele banken in Tunesië. Dit onderzoek heeft gekeken welke determinanten een invloed hadden op de winstgevendheid van banken in Tunesië. De variabelen ROA, ROE en NIM werden als dependent variabelen gebruikt om de winstgevendheid te bepalen. Er werd gevonden dat ROA en ROE een positieve significante verhouding hadden met Lnsiz. Lnsiz had echter een negatief verband met NIM. Tot slot had de Total loans een positieve significante verband met NIM.

Goddard, Molyneux en Wilson (2004) hebben één van de meest recente onderzoeken gedaan naar de winstgevendheid van Europese banken. Dit onderzoek heeft gekeken naar de determinanten die de winstgevendheid bepalen in verscheidene Europese landen. De volgende landen werden onderzocht: Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Spanje, Italië en Denemarken. Er werden ook 665 banken onderzocht in deze landen tussen het jaar 1992 en 1998.

De variabelen die in de regressie werden gebruikt waren: Return on Equity, Log van Total Assets, Off Balance Sheet dividends (OBS) en Capital to Asset Ratio (Car). De regressie resultaten lieten een bewijs zien dat er een positief verband is tussen Total Assets en winstgevendheid, en OBS heeft een positief effect in het Verenigd Koninkrijk maar een negatief effect in de overige Europese landen. CAR had ook een positief verband met winstgevendheid.

3.2. Onderzoeken naar de winstgevendheid van Islamitische Banken

Sinds de laatste jaren zijn de onderzoeken naar Islamitische banken toegenomen. Dit komt voornamelijk door de huidige financiële crisis. Zo worden islamitische banken als zeer risicovol gezien door de profit and loss sharing (de banken nemen deel in de risico), maar zeer winstgevend als er sprake is van een economic boom. Dit komt omdat er bij islamitische banken bij geen sprake is van non-performing loans (Hassoune, 2002).

Samad en Hassan (1999) hadden een onderzoek gedaan naar islamitische en conventionele banken in Maleisië. In deze onderzoek werd de nadruk gelegd op de grootste islamitische

bank in Maleisië: Bank Islamic Malaysia BHD (BIMB). Er werd onderzocht of de grootste conventionele bank in Maleisië betere resultaten behaalden. De resultaten werden verdeeld in vier categorieën: Profitability Ratio's (ROA,ROE,PER) ; Liquidity Ratio's (CDR,LDR,Current Ratio, CAR) ; Risk en Solvency Ratio's (DER,DTAR, EM, CDR) ; Commitment to economy and muslim community (LTA,GBD,MM/L). De resultaten lieten zien dat de islamitische bank BIMB een betere liquidity en een betere Risk en Solvency ratio's had dan conventionele banken. De conventionele banken hadden een betere profitability ratio dan de islamitische bank BIMB. De commitment to economy and muslim community was bij beiden soorten nagenoeg gelijk aan elkaar.

Één van de meeste recente onderzoeken naar de winstgevendheid van banken van islamitische banken is van Bashir en Hassan (2004).De periode van de onderzoek beslaat tussen 1994 en 2001. In het onderzoek hebben ze gebruik gemaakt van de volgende variabelen, Net Interest Margin, Before Tax profit divided by Total assets, Return On Assets en Return on Equity. Ze hebben hiervoor 43 conventionele en islamitische banken onderzocht.

De resultaten toonden dat Islamitische banken een betere capital asset ratio hadden dan conventionele banken, wat betekent dat islamitische banken beter zijn gekapitaliseerd. Zo werd er ook een positieve relatie gevonden tussen kapitaal en winstgevendheid, maar een negatieve relatie tussen leningen en winstgevendheid. Er werd ook gevonden dat total assets een negatief relatie heeft met de winstgevendheid van een bedrijf, dit betekent dat kleine bedrijven meer winstgevend zijn. Tot slot werd gevonden dat overhead kosten een positieve relatie hebben met de winstgevendheid van een bank, dat betekent dat als de kosten stijgen de winsten hiermee ook stijgen.

Conclusie

In dit hoofdstuk heb ik beschreven wat de resultaten zijn van de onderzoeken naar de winstgevendheid van banken. Aan de ene kant heb ik de resultaten van conventionele banken in het westen nader beschreven, en aan de andere heb ik de resultaten van islamitische banken in het midden-oosten nader beschreven. Zo kun je zien aan de resultaten zien dat islamitische banken niet superieur zijn aan conventionele banken.

In het volgende hoofdstuk zal ik de hoofdstuk data en methodologie behandelen. In dit hoofdstuk zal ik bespreken waarom ik bepaalde data heb gekozen, en hoe ik deze data ga gebruiken om mijn beoogde resultaten te behalen. Ik zal ook de gekozen variabelen en descriptive statistic model nader uitleggen.

Hoofdstuk 4 Data en Methodologie

In het vorige hoofdstuk heb ik de literatuur besproken. De literatuur heeft betrekking op de westerse conventionele banken en op de islamitische banken uit het midden-oosten. Uit deze artikelen kon je aflezen dat conventionele of islamitische banken niet feilloos zijn, beiden hebben minpuntjes. De bevindingen van de artikelen zullen in de hoofdstuk van de resultaten worden vergeleken met mijn eigen bevindingen.

In dit hoofdstuk zal ik bespreken wat voor data en variabelen ik ga gebruiken om mijn onderzoek te kunnen uitvoeren. Voor de regressie zal ik de panel data gebruiken waarbij je tijd en cross-sectie tegelijk uitvoert. De regressie zal dus bepalen wat de rendabiliteit van de banken zullen zijn en of de crisis een invloed heeft gehad op de rendabiliteit. Ik zal eerst beginnen met de deelparagraaf Data, hieropvolgend zal ik alle variabelen definiëren, het regressiemodel opstellen en tot slot zal ik een descriptive model behandelen.

4.1. Data

In mijn scriptie zal ik de nadruk leggen op Conventionele en Islamitische banken in de Golf cooperation council (GCC) landen. De GCC bestaat uit: Saudi-Arabie, Verenigde Emiraten, Koewit, Oman, Bahran en Qatar. Elk land heeft ook een eigen valuta, om deze reden heb ik al de valuta omgezet in Euro om latere resultaten juist te laten verlopen. De GCC is opgericht in het jaar 1981 om een samenwerkingsverband te creëren tussen deze landen en om dezelfde regulaties te hebben, de populatie in de GCC landen bestaat uit ongeveer 38 miljoen mensen.

Alle data van banken in de GCC landen zijn gevonden in de databank Bankscope⁶. De gevonden data bestaat uit conventionele en islamitische banken. Aangezien er velen banken in deze landen zijn heb ik van beide soorten banken alleen de tien grootste genomen. De banken zijn geselecteerd door ze te rangschikken naar de tien hoogste earnings before interest and taxes.

⁶ Bankscope .Vandijk

Islamitische Banken	Conventionele Banken
Al Rajhi Bank	National Commercial Bank
Kuwait Finance House	Emirates NBD
Dubai Islamic Bank	Samba Financial Group
Abu Dhabi Islamic Bank	National Bank of Kuwait
Qatar Islamic Bank	National Bank of Abu Dhabi
Albaraka Banking Group B.S.C.	First Gulf Bank
Masraf Al Rayan	Riyad Bank
Noor Islamic Bank	Qatar National Bank
Emirates Islamic Bank	Saudi British Bank
Aref Investment Group	Emirates Bank International

Ik zal voor mijn onderzoek de periode tussen 2003 tot 2009 gebruiken. De jaartallen 2007,2008 en 2009 zullen apart in de regressievergelijking worden gestopt om te onderzoeken of de kredietcrisis een invloed heeft gehad op de islamitische banken. Verder zullen er nog zeven variabelen worden onderzocht in de regressievergelijking. Dit zijn de volgende variabelen: Return on Assets, Return on Equity, Net Interest Margin, Total Assets, Total Equity/Total Assets, Before Tax-Profit en Total Loans/Total Assets. Deze variabelen zullen in de volgende paragraaf verder worden behandeld.

4.2 Variabelen

In deze paragraaf zal ik alle variabelen definiëren die in de regressie zullen worden onderzocht. Er zijn drie dependent variabelen en vier independent variabelen. De dependent variabelen zijn: Return on Assets, Return on Equity en Net Interest Margin. De independent variabelen zijn: Total Assets, Before Tax-profit, Total Loans/Total Assets en Total Equity/Total Assets.

4.2.1. Return on Assets

De Return on Assets wordt vaak door banken gebruikt als indicator voor het bepalen van de rendabiliteit van een bank, het werd ook gebruikt door Spathis,Kosmidou en Doumpos (2002) en door Bashir en Hassan (2004). Er wordt veel nadruk gelegd op ROA omdat het precies

aangeeft wat de rendabiliteit is van ingezette totale activa. De ROA wordt berekend door het netto inkomen te delen door total assets. In deze scriptie zal ROA worden gebruikt als dependent variabele zodat we kunnen onderzoeken of de totale activa van banken rendabel zijn.

4.2.2. Return On Equity

De ROE geeft aan hoeveel winst een bank/bedrijf maakt door het geïnvesteerde geld van aandeelhouders, de ROE geeft dus aan hoe efficiënt een bank omgaat met het geld van aandeelhouders (Bashir 2000). De ROE wordt berekend door het netto inkomen te delen door boekwaarde van het aandelenkapitaal. Bashir en Hassan (2004) gebruikten de ROE om te meten hoe efficiënt banken omgingen met geld van aandeelhouders. Om deze reden zal ik de ROE ook gebruiken als dependent variabele.

4.2.3. Net Interest Margin

De NIM wordt berekend door het verschil te nemen tussen het ontvangen rente van leners en het betaalde rente aan spaarders, in verhouding met het gemiddeld uitstaande leningen. De NIM geeft dus weer hoe winstgevend een bank is in het uitgeven van leningen. Dit geldt natuurlijk alleen voor conventionele banken, bij islamitische banken wordt er geen rente gevraagd. Bij islamitische banken wordt de NIM gezien als de opbrengsten bij leningen waar geen rente wordt gevraagd (muharaba), hier is ook voor gecorrigeerd bij bankscope. De NIM werd door Bashir (2000) gebruikt als dependent variabele omdat deze aangaf hoe winstgevend een lening is bij een bank.

4.2.4. Total Assets

De total assets (totale activa) worden gezien als alle tastbare activa zoals gereedschap en gebouwen en niet tastbare activa zoals goodwill en patenten. Bij banken worden hier ook de leningen hierbij ook opgeteld, bij conventionele banken wordt ook de interest (bij islamitische de winstopslag) erbij opgeteld. Hoe hoger de total assets van een bank, hoe hoger de size zal zijn. Total assets wordt in deze scriptie gebruikt als een independent variabele omdat deze de size van een bank kan bepalen. De waarden van total assets zijn heel hoog, om deze reden

heb ik hiervan de log genomen zodat het in overeenstemming is met andere waarden in de regressievergelijking. Door een hogere Total Assets heb je meer kapitaal beschikbaar en kun je dus meer winstgevend zijn. Daarom verwacht ik dat total assets een positieve relatie zal hebben met de winstgevendheid van een bank

4.2.5 Total Loans/Total Assets

Total Loans/Total Assets wordt gezien als het totaal uitstaande leningen in verhouding met totale activa. Hoe hoger deze ratio, hoe minder liquide een bank is. Voor conventionele banken is deze ratio zeer belangrijk omdat voor deze banken de inkomsten grotendeels uit leningen komt. Dit geldt natuurlijk niet voor islamitische banken, want deze rekenen geen rente voor het uitlenen van geld maar een vaste vergoeding. Deze ratio wordt in deze scriptie toegevoegd omdat het belangrijk is om te weten hoe islamitische banken en conventionele banken zich hiermee verhouden. Ik verwacht dat deze ratio een positieve invloed zal hebben op de rendabiliteit.

4.2.6 Total Equity/Total Assets

Total Equity/Total Assets meet de toereikbaarheid van kapitaal van een bank en het vermogen om eventuele verliezen te verwerken. Zoals ik al eerder heb gezegd heeft Hassan en Bashir (2004) een positieve verband gevonden tussen TE/TA en de rendabiliteit van een bank, om deze reden neem ik TE/TA mee als independent variabele in de regressievergelijking om de rendabiliteit van een bank te meten. Ik verwacht dat TE/TA een positieve effect zal hebben met de rendabiliteit van een bank want banken met een grote kapitaal zijn minder risicogevoelig en meer winstgevend.

4.2.7 Before Tax Profit/Total Assets

De BTP/TA wordt gebruikt als de maatstaf voor de rendabiliteit. Deze ratio wordt door velen gebruikt omdat deze niet wordt beïnvloed door niet-zakelijke activiteiten. De uitkomst van BTP/TA geeft aan hoe de bank zijn portfolio het beste kan aanpassen zodat de bank zijn rendabiliteit kan verbeteren. Deze ratio werd ook door Hassan en Bashir (2004) in hun onderzoek gebruikt als independent variabele. Ik verwacht dat de BTP/TA een positieve

invloed zal hebben op de rendabiliteit van een bank, want als de bank een hoog inkomen heeft dan zal deze natuurlijk ook winstgevend zijn.

4.3 Regressiemodel

In deze scriptie maak ik gebruik van de Panel data waarbij ik de tijd en de cross-sectie tegelijk uitvoer, om de rendabiliteit van banken in GCC landen te onderzoeken. Zoals u hieronder kunt zien zijn er drie dependent variabelen, de ROA, ROE en NIM. En er zijn vijf independent variabelen, BTP/T, TE/TA, Total Assets, Total Expenses/TA en TL/TA.

- $ROA_{bj}^7 = \alpha_1 + \beta_1 BTP/TA_{bj} + \beta_2 TE/TA_{bj} + \beta_3 \log (Total\ Assets)_{bj} + \beta_4 Total\ Expenses/TA_{bj} + \beta_5 TL/TA_{bj} + \beta_6 \text{dummyvariabele crisis} + \varepsilon$
- $ROE_{bj} = \alpha_1 + \beta_1 BTP/TA_{bj} + \beta_2 TE/TA_{bj} + \beta_3 \log (Total\ Assets)_{bj} + \beta_4 Total\ Expenses/TA_{bj} + \beta_5 TL/TA_{bj} + \beta_6 \text{dummyvariabele crisis} + \varepsilon$
- $NIM_{bj} = \alpha_1 + \beta_1 BTP/TA_{bj} + \beta_2 TE/TA_{bj} + \beta_3 \log (Total\ Assets)_{bj} + \beta_4 Total\ Expenses/TA_{bj} + \beta_5 TL/TA_{bj} + \beta_6 \text{dummyvariabele crisis} + \varepsilon$

4.4 Descriptives

In deze deelparagraaf zal ik de descriptives behandelen van islamitisch en conventionele banken. In de descriptives zal ik de minimum, maximum, gemiddelde en de standaarddeviatie weergeven van elke variabele.

De ROA is bij de islamitische banken groter dan bij de conventionele banken, en de ROE is groter bij de conventionele banken dan bij de Islamitische banken in de GCC landen. De Total assets (size) is bij de conventionele banken is twee keer zo groot dan bij de islamitische banken. Wat opvalt is dat NIM een hogere waarde heeft bij islamitische banken dan bij conventionele banken. Dit wil dus zeggen dat de leningen wat islamitische banken uitgeven, meer winstgevend zijn dan conventionele banken.

De TE/TA heeft bij islamitische banken een grotere waarde dan bij conventionele banken, dit betekent dat islamitische beter zijn gekapitaliseerd. De TL/TA waarde is bij de islamitische en

⁷ B= bank en J=jaar

conventionele banken nagenoeg gelijk aan elkaar, dus de liquiditeit van beide banken zijn gelijk aan elkaar. De BTP/TA is bij de islamitische banken groter dan bij conventionele banken, dus de rendabiliteit van islamitische banken zijn groter dan bij conventionele banken.

Tabel 4.1 Descriptives Islamic Banks

Islamitisch

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ROA	42	.14	8.43	3.1276	2.03672
ROE	47	1.22	47.63	21.2398	9.88640
Total_Assets(million)	49	1107.6	31603.7	10621.588	8194.3188
TE/TA	49	4.78	29.11	13.4382	5.61739
TL/TA	49	42.35	84.23	59.2057	10.10770
Nim	49	1.22	7.86	3.8535	1.83357
BTP/TA	42	1.11	8.43	3.5548	1.83063

Tabel 4.2 Descriptives Conventional Banks

Conventioneel

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ROA	64	.98	5.46	2.6397	.92807
ROA	64	7.38	41.26	22.0476	6.85431
Total_Assets (million)	64	1559.60	55256.20	22781.298 4	12053.58704
TE/TA	64	6.22	29.82	12.3452	3.66955
TL/TA	64	36.59	76.22	59.7552	9.54413
NIM	64	1.79	5.08	3.0584	.74438
BTP/TA	64	1.00	4.49	2.4587	.77335

Conclusie

In deze hoofdstuk heb ik besproken welke data en variabelen ik heb gebruikt voor mijn onderzoek. De data en variabelen zijn allen verzameld uit bankscope. De onderzoek heeft betrekking op de periode tussen 2003 tot 2009. Zo heb ik ook een descriptive tabel opgemaakt waarin ik de variabelen van conventionele en islamitische banken met elkaar vergelijk.

In het volgende hoofdstuk zal ik de resultaten behandelen. Zo zal ik beginnen met een correlatie analyse. Ik zal daarna de ratio's tussen de islamitische en conventionele banken met elkaar volgen. Tot slot zal ik alle regressie wat ik in de hoofdstuk data en methodologie heb neergezet uitvoeren en behandelen.

Hoofdstuk 5 - Empirische Resultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk zal ik de rendabiliteit van islamitische en conventionele banken onderzoeken in de periode 2003 tot 2009. Ik zal beginnen met een correlatie analyse. Ik zal de correlatie analyse gebruiken om de onderlinge relatie tussen de variabelen met elkaar te meten. Daarna zal ik de ratio's tussen de islamitische en conventionele banken bespreken. Tot slot zal ik regressies uitvoeren om te testen of de dependent variabelen (ROA,ROE en NIM) invloed hebben op de rendabiliteit van Islamitische of Conventionele Banken. In de regressie zal ook te zien zijn of de kredietcrisis van invloed was op de rendabiliteit van de islamitische banken.

5.1 Correlatie Analyse

In deze deelparagraaf zal ik de correlatie analyse behandelen. De correlatie analyse laat de onderlinge relatie zien tussen de variabelen. Ik zal eerst beginnen met de correlatie analyse voor islamitische banken.

5.1.1 Islamitische Banken

Tabel 5.1 Correlatie Analyse Islamitische Banken

	ROA	ROE	Total Assets	TE/TA	TL/TA	NIM	BTP/TA
ROE	0.171						
Total Assets	-0.054	-0.002					
TE/TA	-0.080	0.056	0.154				
TL/TA	-0.014	-0.151	0.276	-0.039			
NIM	0.019	0.000	0.361*	0.584**	0.517**		
BTP/TA	0.894**	0.170	-0.054	0.019	0.012	0.026	

* = significant op 0.05% **significant op 0.01%

In deze tabel kun je zien dat Total Assets een negatieve relatie heeft met ROA en ROE. Dit betekent dus dat grote Islamitische banken een lagere ROA en ROE hebben. De ratio TE/TA meet de kapitalisatie van een bank, deze is positief gecorreleerd met ROE en positief significant gecorreleerd met NIM. Dit is dus in overeenstemming met de bevindingen van

Bashir en Hassan (2004), deze hadden namelijk ook een positief verband gevonden tussen kapitalisatie en rendabiliteit van een bank. Er is wel een negatieve correlatie tussen TE/TA en ROA gevonden. De ratio TL/TA geeft aan hoe liquide een bank is. Deze is negatief gecorreleerd met ROA en ROE maar positief gecorreleerd met NIM. Dit geeft dus aan dat er bij een toename van leningen de ROE en ROE zullen dalen maar de NIM zal hierdoor zal stijgen. BTP/TA heeft een positieve correlatie met alle variabelen, behalve met Total Assets. Dit komt grotendeels ook overeen met de bevindingen van Hassan en Bashir (2004), deze stelden dat de ratio BTP/TA positief is gecorreleerd met de rendabiliteit van een bank.

5.1.2. De conventionele Banken

Tabel 5.2 Correlatie Analyse Conventionele Banken

	ROA	ROE	Total Assets	TE/TA	TL/TA	NIM	BTP/TA
ROE	0.685**						
Total Assets	-0.392	-0.222					
TE/TA	0.495**	-0.052	-0.340**				
TL/TA	-0.225	-0.101	-0.038	-0.107			
NIM	0.480**	0.172	0.000	0.446**	-0.628**		
BTP/TA	0.524**	0.506**	-0.184	0.090	-0.361**	0.495**	

* = significant op 0.05% **significant op 0.01%

Bij de conventionele banken heeft de Total Assets een negatieve correlatie met ROA en ROE. Wat dus aangeeft dat grote conventionele banken een lage ROA en ROE hebben, dit komt dus niet overeen met de bevindingen van Goddard, Molyneux en Wilson (2004). De NIM is positief gecorreleerd met de variabelen ROE, ROA en BTP/TA, wat dus aangeeft dat conventionele banken zeer rendabel zijn als er meer leningen worden uitgegeven. De kapitaalindicator TE/TA is positief significant gecorreleerd met ROA en NIM, maar negatief gecorreleerd met ROE.

5.1.3. Correlatie vergelijking Islamitisch en Conventionele banken

De correlatie Total Assets en ROE en ROE is bij beiden soorten banken negatief. De TE/TA ratio is positief gecorreleerd met NIM voor islamitische en conventionele banken, maar in tegenstelling tot bij islamitische banken is de TE/TA ratio negatief gecorreleerd met ROE bij conventionele banken. De ratio TL/TA is negatief met ROE en ROA voor beiden soorten banken. TL/TA is echter in tegenstelling tot bij islamitische banken is deze negatief gecorreleerd met NIM voor conventionele banken. De ratio BTP/TA is voor beiden banken positief gecorreleerd met ROA en ROE en negatief gecorreleerd met Total Assets.

5.2. Ratio vergelijkingen

In de komende deelparagraaf zal ik ratio's van Islamitische en Conventionele banken uit de GCC landen met elkaar vergelijken in de periode tussen 2003 en 2009. Er zijn tien conventionele banken en acht Islamitische banken genomen in het onderzoek om de ratio's te bepalen. De Ratio's zijn onderverdeeld in vier categorieën Asset Quality, Capital, Operations en Liquidity. Ik zal de ratio's niet apart van elkaar bespreken maar ik zal een algeheel vergelijking maken in de hierboven genoemde categorieën.

Tabel 5.3 Ratio Vergelijkingen Islamitisch/Conventioneel

	Islamic Banks	Conventionele Banken
Assets Quality		
Loan Loss Res / Gross Loans	4,42	2,54
Loan Loss Prov / Net Int Rev	24,94	12,92
Loan Loss Res / Impaired Loans	112,64	145,06
Impaired Loans / Gross Loans	3,86	2,04
NCO / Average Gross Loans	1,30	0,47
NCO / Net Inc Bef Ln Lss Prov	14,67	8,52
Capital		
Equity / Tot Assets	14,24	12,34
Equity / Net Loans	31,91	21,33
Equity / Dep & ST Funding	20,39	15,70
Equity / Liabilities	17,28	14,33
Cap Funds / Tot Assets	15,03	12,61
Cap Funds / Net Loans	27,17	21,35
Cap Funds / Dep & ST Funding	19,91	16,06
Cap Funds / Liabilities	18,61	14,62
Operations		
Net Interest Margin	4,75	3,08
Net Int Rev / Avg Assets	3,87	2,82
Oth Op Inc / Avg Assets	1,96	1,58
Non Int Exp / Avg Assets	2,85	1,74
Pre-Tax Op Inc / Avg Assets	3,06	2,60
Non Op Items & Taxes / Avg Ast	0,12	-0,02
Return On Avg Assets (ROAA)	2,89	2,64
Return On Avg Equity (ROAE)	18,67	21,85
Dividend Pay-Out	61,50	39,82
Inc Net Of Dist / Avg Equity	10,04	13,43
Non Op Items / Net Income	-29,59	-2,05
Cost To Income Ratio	38,50	32,24
Recurring Earning Power	3,62	3,01
Liquidity		
Interbank Ratio	303,65	121,34
Net Loans / Tot Assets	54,98	59,87
Net Loans / Dep & ST Funding	68,89	75,97
Net Loans / Tot Dep & Bor	72,26	70,65
Liquid Assets / Dep & ST Funding	25,61	21,35
Liquid Assets / Tot Dep & Bor	22,55	20,42

5.2.1 Asset Quality

De Asset Quality categorie geeft de ratio's die de waarschijnlijkheid aangeven of leningen worden terugbetaald. Alle Ratio's die zijn berekend moeten een zo laag mogelijke verhouding hebben, behalve de Loan Loss Reserve. Als we de uitkomsten bekijken kunnen we concluderen dat bij de categorie Asset Quality de ratio's van conventionele banken beter zijn. Dit gaat tegen mijn verwachting in. Je zou kunnen verwachten dat Islamitische banken leningen uitgeven waarvan zij verwachten dat zij deze terugkrijgen, omdat zij in de verliezen en winsten meedelen, maar aan de hand van de ratio's kun je zien dat conventionele banken in de GCC landen hier beter mee omgaan.

5.2.2 Capital

De Capital categorie meet de toereikbaar van kapitaal in islamitische en conventionele banken uit de GCC landen. Zo wordt de Capital ratio's ook gebruikt om te meten hoe banken met eventuele verliezen kunnen omgaan. Islamitische banken hebben volgens Bashir en Hassan (2004) betere Capital Ratio's. Aan de ratio's kun je zien dat Islamitische banken inderdaad betere capital ratio's hebben. Zo is de ratio Equity/Total Assets bij Islamitische banken hoger dan bij conventionele banken, wat aangeeft dat Islamitische banken verliezen beter kunnen verwerken. Dit is natuurlijk ook wel logisch want Islamitische banken bereiden zich ook voor op eventuele verliezen en nemen dit ook mee in de winstopslag bij het uitgeven van een lening.

5.2.3 Operations

De Operations categorie meet de effectiviteit van banken. Zo worden er bijvoorbeeld gekeken hoe de bank omgaat met het geïnvesteerde geld van aandelenhouders, inkomsten uit het uitgeven van leningen en investeren in activa. Bij de Operations categorie wordt een bank als rendabel gezien als deze hoge ratio's bevat. Aan de resultaten kun je zien zijn dat de capital ratio's bij islamitische banken in de GCC landen groter zijn ten opzichte van Conventionele banken. De NIM meet de winsten in verhouding tot verschafte leningen. Deze is bij Islamitische banken hoger dan bij conventionele banken, dit betekent dus dat islamitische banken meer verdienen bij het uitgeven van leningen. De ROA is bij Islamitische banken ook hoger dan bij Conventionele banken. De ROE is echter bij Conventionele Banken hoger.

Maar over het algemeen kun je concluderen dat Islamitische banken meer effectief zijn en hogere inkomens genereren.

5.2.4 Liquidity

De Liquidity categorie geeft de solvabiliteit van een bank weer. Wat opvalt is de interbank ratio. Deze is bijna drie keer zo groot bij Islamitische banken ten opzichte van conventionele banken. Een ratio van meer van 100 geeft aan dat de bank meer geld uitleent dan zelf van andere banken leent, in dit geval zijn Islamitische banken zeer liquide. De Net Loans/Total Loans ratio geeft aan hoeveel leningen er zijn gebruikt om activa te financieren, hoe hoger deze ratio hoe minder liquide een bank is. Over het algemeen kun je dus concluderen dat een Islamitische bank meer liquide is dan een Conventionele Bank in GCC landen.

5.3 Vergelijking Gemiddelden Islamic & Conventional Banks

In dit deelparagraaf zal ik de gemiddelden van islamitische en conventionele banken nader beschrijven en zal ik kijken of deze gemiddelden significant van elkaar afwijken. Hiervoor heb ik een independent samples t-test uitgevoerd. Deze methode is toegepast om te kijken of de gemiddelden van beiden soorten banken gelijk aan elkaar zijn.

Aan de resultaten kun je zien dat Loan Loss Res/Gross Loans, Impaired Loans/Gross Loans, Non Int Expenses/Avg Assets, Dividend Pay-out en interbank ratio significant zijn.

De bovenstaande ratio's zijn significant dus we hebben voldoende statistisch bewijs om te stellen dat deze ratio's voor islamitische en conventionele banken van elkaar verschillen.

Table 5.4 Vergelijking Gemiddelden Islamic & Conventional Banks

	Islamic Banks	Conventional Banks	D.o.F	T-test
Asset Quality				
Loan Loss Res / Gross Loans	4.42	2.54	14	1.763*
Loan Loss Prov / Net Int Rev	24.94	12.92	14	0.987
Loan Loss Res / Impaired Loans	112.64	145.06	14	-1.094
Impaired Loans / Gross Loans	3.86	2.04	14	2.182*
NCO / Average Gross Loans	1.30	0.47	14	0.792
NCO / Net Inc Bef Ln Lss Prov	14.67	8.52	14	0.687
Capital				
Equity / Tot Assets	14.24	12.34	14	0.831
Equity / Net Loans	31.91	21.33	14	1.017
Equity / Dep & ST Funding	20.39	15.70	14	1.329
Equity / Liabilities	17.28	14.33	14	0.848
Cap Funds / Tot Assets	15.03	12.61	14	0.705
Cap Funds / Net Loans	27.17	21.35	14	0.950
Cap Funds / Dep & ST Funding	19.91	16.06	14	0.743
Cap Funds / Liabilities	18.61	14.62	14	0.818
Operation				
Net Interest Margin	4.75	3.08	14	1.376
Net Int Rev / Avg Assets	3.87	2.82	14	1.378
Oth Op Inc / Avg Assets	1.96	1.58	14	1.119
Non Int Exp / Avg Assets	2.85	1.74	14	1.933*
Pre-Tax Op Inc / Avg Assets	3.06	2.60	14	0.603
Non Op Items & Taxes / Avg Ast	0.12	-0.02	14	0.768
Return On Avg Assets (ROAA)	2.89	2.64	14	0.314
Return On Avg Equity (ROAE)	18.67	21.85	14	-0.792
Dividend Pay-Out	61.50	39.82	14	1.993*
Inc Net Of Dist / Avg Equity	10.04	13.43	14	-1.384
Non Op Items / Net Income	-29.59	-2.05	14	-1.035
Cost To Income Ratio	38.50	32.24	14	1.235
Recurring Earning Power	3.62	3.01	14	0.905
Liquidity				
Interbank Ratio	303.65	121.34	14	1.796*
Net Loans / Tot Assets	54.98	59.87	14	-0.771
Net Loans / Dep & ST Funding	68.89	75.97	14	-0.814
Net Loans / Tot Dep & Bor	72.26	70.65	14	0.272
Liquid Assets / Dep & ST Funding	25.61	21.35	14	1.056
Liquid Assets / Tot Dep & Bor	22.55	20.42	14	0.425

5.4 Regressieresultaten

Ik zal in deze deelparagraaf de regressieresultaten bespreken. Als eerst zal ik beginnen met de regressieresultaten van Islamitische Banken. In de volgende deelparagraaf zal ik de regressieresultaten van Conventionele Banken beschrijven.

5.4.1 Regressie Resultaten van Islamitische Banken

De gevonden output zal worden vergeleken met de besproken artikelen in de hoofdstuk literatuur. Zo zal ik voornamelijk de bevindingen van Hassan en Bashir (2004) als leidraad nemen voor de islamitische banken.

Allereerst zal ik beginnen met de ROA die ik heb gebruikt als een dependent variabele om de rendabiliteit van banken weer te geven. Zoals te zien is bij ROA, zijn BTP/TA, TL/TA en de crisis dummyvariabele significant. BTP/TA is zeer positief significant, dit komt echter niet overeen met de bevindingen van Hassan en Bashir (2004). Zij stelden namelijk dat BTP/TA een niet significante invloed had op ROA. De ratio TL/TA is ook positief significant, dit komt ook niet overeen met de bevindingen van Hassan en Bashir (2004), zij hadden gevonden dat het totaal uitgegeven leningen een negatief significant verband had met ROA. De dummyvariabele crisis is negatief significant. Dit betekent dus dat de crisisperiode (2007-2009) een negatief invloed heeft gehad op de ROA. Deze bevindingen hebben een verklaringskracht van 64%.

De dependent variabele die ik heb gebruikt om de efficiency van banken weer te geven is ROE. Zoals te zien is bij ROE is alleen de ratio TE/TA significant. Dit komt overeen met de bevindingen van Hassan en Bashir (2004), zij stelden namelijk dat de rendabiliteit van een bank positief samenhangt met kapitaal. Maar aan de negatieve Adjusted R Square kun je concluderen dat de variabelen niet of laag samenhangen met elkaar, en de bevindingen dus geen verklaringskracht hebben.

De laatste dependent variabele die ik gebruikt heb als indicator voor de winstgevendheid van leningen bij banken is NIM. Bij NIM is de TE/TA, TL/TA en de crisisdummy significant. De ratio TE/TA is positief zeer significant. Dit wil dus zeggen dat naarmate de toereikbaarheid van kapitaal bij een bank toeneemt de NIM (wat bij islamitische financiering geen rente maar

winstopslag is) ook zal toenemen. TL/TA is ook positief zeer significant, wat eigenlijk wel logisch is. Naarmate de leningen toenemen, zullen de interest (winstopslag) opbrengsten ook toenemen. De crisisdummy is zeer positief significant. In de crisisperiode zijn de opbrengsten van interest (winstopslagen) zeer toegenomen. Dit kan komen doordat meer zakenmannen en bedrijven bij islamitische banken leningen aangingen omdat zij deze veiliger en stabielier vonden. Deze bevindingen hebben een verklaringskracht van 61.3%.

Tabel 5.5 Regressie Output van Islamitische Banken

	ROA		ROE		NIM
Constant	-1,366		14,021		-4,982*
	0,512		0,428		0,017
BTP/TA	0,894**		0,775		-0,011
	0,000		0,342		0,908
TE/Ta	-0,041		0,080		0,192**
	0,182		0,757		0,000
Log (assets)	0,196		1,494		0,048
	0,400		0,449		0,833
TL/TA	0,001		-0,167		0,096**
	0,050		0,266		0,000
Crisis	-0,018*		-0,680		0,480*
	0,965		0,842		0,025
R-Square	0,677		0,054		0,653
Adjusted R Square	0,640		-0,056		0,613

* = significant op 0.05% **significant op 0.01%

5.4.2 Regressie Resultaten van Conventionele Banken

In deze deelparagraaf zal ik de regressieresultaten van conventionele banken bespreken. De gevonden resultaten zullen worden vergeleken met de bevindingen van S. Ben Naceur (2003)

Ik zal beginnen met de eerste dependent variabele, ROE. De gevonden resultaten laten zien dat BTP/TA, TE/TA en dummyvariabele crisis significant zijn. BTP/TA is zeer positief significant, wat dus aangeeft dat wanneer de voor belasting genomen winst toeneemt de ROA ook zal toenemen. LnAssets is niet positief en ook niet significant wat niet overeen komt de bevindingen van S. Ben Naceur (2003). De TE/TA is ook positief significant. Dit wil dus zeggen dat ROA stijgt wanneer de toereikbaarheid van kapitaal toeneemt. De crisisdummy is echter negatief significant. De conventionele banken hebben dus negatieve invloeden gehad op de ROA door de kredietcrisis. Deze bevindingen hebben een verklaringskracht van 45,9%.

Bij ROE zijn de resultaten nagenoeg hetzelfde als bij ROA. Nu is alleen de ratio TL/TA ook positief significant wat dus aangeeft dat wanneer de leningen toenemen de ROE zal toenemen. Hier is LnAssets weer niet significant maar wel positief. Dit komt weer niet overeen met de bevindingen van S.Ben Naceur (2003). Wat wel opvalt is dat TE/TA nu een negatief significant verband heeft met ROE. Dit wil dus zeggen dat wanneer de toereikbaarheid van kapitaal toeneemt de ROE zal afnemen. Zo is de crisisdummy in tegenstelling tot bij ROA zeer negatief significant. Dit wil dus zeggen dat ROE heeft geleden onder de kredietcrisis. Deze bevindingen hebben een verklaringskracht van 23.5%.

Tot slot zijn de bevindingen bij NIM nagenoeg gelijk aan die van ROE. De ratio TL/TA is negatief significant, wat dus wil zeggen dat wanneer er meer leningen worden uitgegeven de interestopbrengsten zullen dalen. Dit komt niet overeen met de bevindingen van Ben Naceur (2003). Je kunt hier misschien als verklaring geven dat er veel impaired loans waren in de onderzoeksperiode bij conventionele banken en dat er daarom veel interestopbrengsten zijn misgelopen. TE/TA is bij NIM wel positief significant in tegenstelling tot bij ROE. Naarmate de toereikbaarheid van kapitaal toeneemt zullen de interestopbrengsten ook toenemen. Deze bevindingen hebben een verklaringskracht van 60%.

Tabel 5.6 Regressieresultaten Conventionele Banken

	ROA		ROE		NIM
Constant	0,193		-0,290		3,147
	<i>0,928</i>		<i>0,988</i>		<i>0,035</i>
BTP/TA	0,564**		4,304**		0,324**
	<i>0,000</i>		<i>0,000</i>		<i>0,001</i>
TE/Ta	0,108**		-0,174		0,082**
	<i>0,000</i>		<i>0,044</i>		<i>0,000</i>
Log (assets)	-0,021		1,082		0,026
	<i>0,907</i>		<i>0,503</i>		<i>0,835</i>
TL/TA	0,000		0,075*		-0,038**
	<i>0,988</i>		<i>0,037</i>		<i>0,000</i>
Crisis	-0,170*		-2,933*		0,213
	<i>0,048</i>		<i>0,015</i>		<i>0,211</i>
R-Square	0,503		0,296		0,632
Adjusted R Square	0,459		0,235		0,600

* = significant op 0.05% **significant op 0.01

Conclusie

In dit hoofdstuk heb ik de resultaten wat ik heb gevonden beschreven. Zo heb ik een correlatie analyse, een ratio vergelijking en regressievergelijking opgesteld. De resultaten hebben betrekking op islamitische en conventionele banken in de GCC landen in de periode tussen 2003 tot 2009. De resultaten lieten zien dat islamitische en conventionele banken zijn geraakt door de kredietcrisis. De Islamitische banken hebben door de kredietcrisis een lagere ROA en NIM. De Conventionele banken hebben een lagere ROA en ROE behaald.

In het volgende hoofdstuk zal de algehele conclusie worden gegeven over deze scriptie.

Hoofdstuk 6 – Conclusie

In deze scriptie werd er als doel opgesteld om te bepalen welke variabelen de rendabiliteit van islamitische en conventionele banken in de GCC landen bepaalden. Tevens werd er ook gekeken of de kredietcrisis, dat in de periode tussen 2007 tot 2009 plaatsvond, een invloed had op de resultaten van islamitische en conventionele banken. Dit werd gedaan om te kijken of islamitische banken immuun waren voor kredietcrisis dat werd veroorzaakt door westerse conventionele banken.

De scriptie begon met verdere informatie over islamitisch financieren. Er werd verteld hoe islamitisch financieren was ontstaan en uit welke boeken en overleveringen deze bestond. Zo werd er ook een overzicht gegeven van alle financiële islamitische producten. In de hoofdstuk literatuur werd er een kort overzicht gegeven van de relevante literatuur. Dit werd besproken om de gevonden resultaten later in scriptie hiermee te vergelijken.

In de hoofdstuk data en methodologie werd alle gevonden data en variabelen besproken met een korte uitleg hierover. Er werd ook een descriptive tabel opgezet om de gevonden data op te stellen in minimum,maximum,st.deviatie en gemiddelde.

In de hoofdstuk empirische resultaten werden alle gevonden data en variabelen verwerkt en besproken. Als eerst werd er een correlatie analyse gedaan om de onderlinge relatie tussen de variabelen te toetsen. Hieropvolgend werd er een ratio vergelijking gedaan. De ratio vergelijking werd verdeeld in vier categorieën: Asset Quality, Capital, Operations en Liquidity. De gevonden resultaten lieten zien dat islamitische banken een betere Capital, Operations en Liquidity. Wat vreemd was want er werd verwacht dat islamitische banken juist een betere Asset Quality zou hebben. Tot slot werd een regressievergelijking opgezet. De gevonden resultaten voor islamitische kwamen niet echt overeen met de bevindingen van Hassan en Bashir (2004). Wel werd er gevonden dat de kredietcrisis een invloed had op islamitische banken. De ROA voor islamitische banken daalden door de kredietcrisis, maar de NIM steeg echter door de kredietcrisis. De stijging van NIM kan komen door de negatieve beeld wat conventionele banken kregen door de kredietcrisis en dus een logische overstap naar islamitische banken. De gevonden resultaten voor conventionele banken kwamen niet overeen met de bevindingen van S.Ben Naceur (2003). Voor conventionele banken geldt dat de kredietcrisis een grote invloed heeft gehad op de resultaten. De ROA en ROE zijn zeer

gedaald. De ROE heeft zelfs een coëfficiënt van -2.993 wat ook nog eens significant is de op niveau 0.01%.

De resultaten geven dus aan dat islamitische banken in de GCC landen beter zijn gekapitaliseerd, beter zijn georganiseerd en meer liquide zijn dan conventionele banken. Verder heeft de kredietcrisis een zeer beperkte invloed gehad op de rendabiliteit van islamitische banken ten opzichte van conventionele banken. Waaruit je dus kunt concluderen dat islamitische banken minder gevoelig zijn voor de kredietcrisis.

Literatuurlijst

- Bashir A., M.Hassan, 'Determinants of Islamic banking profitability', ERF paper, 2004
- Ben Naceur S., 'The Determinants of The Tunisian Banking Industry Profitability: Panel Evidence', 2003
- El-Gamal M.A., 'A basic guide to contemporary Islamic Banking and Finance.' 2000
- Goddard J., P.Molyneux en J.Wilson, 'The profitability of European banks : Cross sectional and Dynamic Panel Analysis', 2004
- Hassoune M., 'Islamic banks profitability in an interest cycle', *International journal of Islamic financial services*, 2002
- Samad A., M.K Hassan, 'The performance of Malaysian Islamic banks during 1984-1997: And Exploratory Study', *International Journal of Islamic Financial Services*, 1999
- Short B.K., 'The Relation between commercial bank profits rates and banking concentration in Canada Western Europe, and Japan', *Journal of Banking and Finance 3*, 1979
- Siddiqi M.N., 'Riba, Bank interest and the rationale of its prohibition' *Islamic research and trainings institute, Jeddah Saudi Arabia*, 004
- Spathis C.H., K.Kosmidou en M. Doumpos, 'Assessing Profitability Factors in the Greek banking systems: A Multicriteria Methodology, 2002
- Tarek S. Zaher & M. Kabir Hassan, 'A Comparative Literature Survey of Islamic Finance and Banking', *Financial Markets, Institutions & Instruments* 2001
- Tjittes R.P.J.L, 'Islamitisch Financierien in Nederland', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2008
- Verhoef B., S. Azahaf & W. Bijkerk, 'Islamitisch financierien en toezicht: een verkennende analyse', *DNB Occasional Studies Vol. 6/no. 3*, 2008
- Visser H., 'Islamitisch financierien' 2007
- Usmani M.T., *An introduction to Islamic Finance*, 2002